Een halve eeuw volleybal in Doetinchem in vogelvlucht

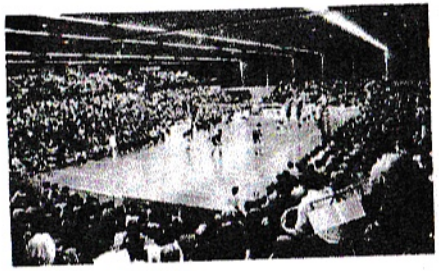
Na de Tweede Wereldoorlog kwamen vanuit de Verenigde Staten nieuwe sporten naar Europa, voornamelijk volleybal en basketbal. Al in 1947 werd de Nederlandse Volleybalbond (Nevobo) opgericht. Zo rond 1950 namen gymnastiekleraren deze sporten op in hun lesprogramma. Het werden echte schoolsporten, niet beoefend op de lagere scholen maar daarna: op de ULO, de HBS, andere middelbare scholen, de kweekschool. Schoolsport kwam in the picture, ook in Doetinchem. Daar was de grote promotor Jan Kloen, leraar Lichamelijke Opvoeding op het lyceum.

Co Roording

In Doetinchem werd volleybal buiten het onderwijs het eerst beoefend als onderdeel van gymnastiek, binnen de Doetinchemse Gymnastiek Vereniging (DGV) deed men al aan volleybal. Veteranen binnen de club hingen niet meer aan de ringen, maar sloegen ballen over het net. Oud-Indiëgangers, teruggekeerd uit het onafhankelijk geworden Indonesië, deden graag mee (Bronbeekgangers!) De bekende gymleraar Bijlsma stimuleerde bij DGV volleybal, maar vooral op zijn school, de Rijkskweek aan de Frielinkstraat. Het team van dit instituut maakte naam, werd schoolvolleybalkampioen van Nederland! Als paddenstoelen kwamen schoolvolleybalclubs uit de grond: de DLC (Doetinchemse Lyceïsten Club) van het Gemeentelijk Lyceum, VDS van de Ds. van Dijk-ULO met zijn grote pionier Jaap Zuijderduin, Phoenix dat in 1964 op de St.-Willibrord-ULO het licht zag (Jan Bloem!), Ardito van het net opgerichte St. Ludgercollege. In de Houtkamphal werden in de zestiger jaren toernooien gehouden, daar speelden schoolteams tegen elkaar.

Clubverband Op 15 februari 1956 zag DVC, de Doetinchemse Volleybal Club, het levenslicht, met als eerste voorzitter Theo Konings. Op 8 maart vond de eerste training plaats in Zaal Oosseld, een dure aangelegenheid (geld!). In de volgende jaren speelden DVC, VDS en Phoenix in de competitie, maar men begreep al snel dat het bestaan van zoveel kleine verenigingen voor niveau én succes niet bevorderlijk was.

In 1968 fuseerden Phoenix en VDS tot Phoenix '68, maar het proces ging verder: op 5 september 1969, in de Heezenpoort, gingen DVC en Orion. (De naam werd bedacht door Marianne Sloot, een volleybalmeisje). Eerste voorzitter werd Roel Raterink, gymleraar op twee Doetinchemse



1982 Finale Orion-Starlift

ULO's. Deze Roel leidde de club enige jaren. De volgende Roel -Roel Booij-, ook afgestudeerd op een Academie voor Lichamelijke Opvoeding, nam de hamer over.

De jaren zeventig Wat niet lukte? Orion begon als een omnivereniging, om behalve aan volleybal ook ruimte te geven aan basketbal, soft- en honkbal. Dat doel werd niet bereikt. Al na een paar jaar was de club een volleybalclub, meer niet, maar wel een succesvolle vereniging die al spoedig ook landelijk furore maakte. Goede spelers kwamen naar Doetinchem, bekwame trainers werden gecontracteerd. Dames 1 bereikte als eerste de top, de eredivisie, in 1974. Met als oefenmeester de gedreven Wouter Landeweerd werd 1977-1978 een geweldig jaar met een succesvolle deelname aan het Europacuptoernooi. Welhaast vanzelfsprekend kende het CDS (Comité Doetinchemse Sportverenigingen) de sporttrofee voor 1978 toe, gevolgd door de Zilveren Walmolen, op 22 januari 1979 uitgereikt aan voorzitter Booij. Orion had volgens de jury het meest bijgedragen aan de promotie van de gemeente/de stad Doetinchem. Heren 1 bleef niet achter. Hun opmars ving aan in 1973; in drie jaar tijds promoveerden zij evenzovele malen! In 1977 speelden ze in de eredivisie, en meteen, in 1978, wonnen zij de nationale beker. Bij al deze successen in de top mag niet vergeten worden dat veel meer clubleden in de 'lagere' teams speelden voor hun plezier, niet zelden met hoop op meer. De jeugdafdeling bloeide, met daarachter mensen als Bouke Hellinga en Henk Ketelaar. Toch nog even terug naar de successen van Dames 1 en Heren 1: het aantal toeschouwers in Sporthal Rozengaarde groeide enorm, zeker toen beide teams in de eredivisie speelden, soms om het kampioenschap meestreden, de Europacuptoernooien bereikten. Stampvol!

Landskampioen Menige lezer(es) van dit blad zal zich nog de beslissende wedstrijd herinneren aan het eind van het seizoen 1981-1982 (eredivisie Heren) op een zaterdagmiddag in 1982. De mannen konden kampioen worden, maar dan moest het geduchte Starlift/Corbulo worden verslagen. De trainer van deze club, de ongelooflijk irritante Pierre Mathieu, intimideerde vóór de wedstrijd waar hij kon... De mannen van trainer Peter Murphy moesten pas in de vijfde set hun hoofd buigen: ze werden geen kampioen. (Dat is hun slechts eenmaal gelukt, jaren later, in 2012.) Wel sleepten zij de nationale beker in de wacht in 1979, 2013 en 2017. Dames 1 verzoette de bittere pil van 1982: in 1984 werden zij landskampioen (als Ubbink Orion) en wonnen tegelijk de beker. De dames troefden DVC uit Dokkum af, dat vijf jaar achtereen kampioen was geworden. Waarom hen toen de Zilveren Walmolen niet werd toegekend, herinnert de schrijver van dit verhaal zich niet meer. In die periode kreeg Pim Raterink wel deze promotieprijs, hij was spelverdeler van het jaar geworden. Na langdurig overleg ging de Walmolen naar hem en niet naar NCRV/Spel zonder grenzen, waaraan Doetinchem dat jaar had deelgenomen. Niet vergeten mag worden dat van Orion zowel talrijke dames als heren in de nationale selectie werden opgenomen. In dit vogelvlucht-artikel komen ze niet aan bod, onze internationals, met het aantal door hen gespeelde interlands.

Sponsoring In de topsport gaat veel geld om, contributie van de leden en entreegelden vullen de kas onvoldoende. En daarom moest Orion

een 'suikeroom' zien te vinden door een goedgeefs bedrijf aan zich te binden. Zo'n bedrijf bedingt dan natuurlijk dat zijn naam wordt gekoppeld aan de clubnaam en vermeld op het shirt van de spelers.

De sportminded lezers herinneren zich wellicht namen als *Quick Orion* (Quick was de sportschoenenfabriek in Hengelo Gld, helaas ter ziele gegaan), *Ubbink Orion*, *DOC STAP Orion*, *Seesing Personeel Orion*, en nog heel wat andere ondernemingen. (Toen de Zilveren Walmolen werd toegekend aan de club, werd de auteur van dit artikel, toen lid van de jury, door een bestuurslid van Orion korzelig gevraagd waarom de naam van de sponsor niet was vermeld in het juryrapport. De jury meende geen reclame te mogen maken!) Eén jaar lukte het niet een nieuwe sponsor te vinden. Oud-voorzitter Roel Booij vertelde veel later van zijn slapeloze nachten ten gevolge hiervan!

Regen na zonneschijn Elke sportvereniging maakt het mee: na jaren van opgang en succes valt de club terug. Dragende spelers stoppen ermee of gaan elders meer verdienen (een verschijnsel dat we vooral kennen van het voetbal). Ook Orion was dit lot beschoren. Na succesjaar 1983-1984 begon voor Dames 1 de neergang, ze degradeerden in 1988. De eredivisie werd daarna niet meer bereikt (momenteel speelt dit team in de zogenaamde Topdivisie, de 'laag' onder de eredivisie). Heren 1 zakte af naar de op-één-na -hoogste divisie in 1992, maar wist na enige tijd terug te keren op het hoogste niveau. In 2013 ging de Stichting (zie verderop) failliet, waarna de Nevobo Orion de toegang tot de competitie ontzegde. Het was voor één jaar: in 2014 vond de club een nieuwe sponsor en mocht daarop terugkeren in de competitie. Tegelijk gingen de deuren van de nieuwe sporthal open: Orion speelt sindsdien in de SaZa Topsporthal Doetinchem.

Orion anno 2019 In 1991 was het ledental 550, en dat aantal is momenteel niet zo heel veel lager. Nog steeds spelen veel 'recreanten' in de lagere divisies (klassen), nog steeds heeft Orion veel jeugdleden. Bijna vijftig teams telt de jubilerende club. Het aantal bezoekers van de wedstrijden haalt echter niet meer de omvang van de toestroom in de gloriejaren. Een vaste waarde is het orgaan van de club, Orion Expres, prachtig uitgegeven, een echt bindmiddel binnen de vereniging, al jaren verzorgd door René Wiggers.

Er is altijd wel een afstand geweest tussen de top (Dames 1 en Heren 1) en de 'rest' (de lagere teams, jeugdteams). Dat heeft uiteindelijk geleid tot het in het leven roepen van de Stichting Orion Topvolleybal Doetinchem, die vrijwel haar gang kan gaan als aparte organisatie naast de vereniging. Op dit moment ressorteert alleen Heren 1 onder deze stichting. Opmerkelijk dat de club nu als naam voert: Achterhoek Orion!

N.B. De oplettende lezer zal wellicht de namen en successen van grote spelers en speelsters missen. Zij zijn bewust nú niet vermeld. In de volgende uitgave van Kronyck (juni) zal een groter artikel worden gewijd aan een aantal verwante Orioncoryfeeën!

Met dank aan René Wiggers, redacteur, en Lambiek Knepflé, webmaster van Orion. De meeste gegevens heb ik gevonden in de drie jubileumuitgaven van Orion Expres. C.R.

1984 Dames Lands-bekerkampioen

